

ARVAMUS

Milleks saartele ühine ajakiri?

Maria Ruubas
turismi- ja
turundus-
teenistuse
turundusjuht

Argipäeva poeesia, võimalus elada „aeglaselt“ ja eraldatuse eksootika. See on luksus, mida tihti ise tähelegi ei pane või mida vahel võtame ehk liialt iseenesest mõistetavalt. Ent üha kiirenevas maailmas oleme paik, kus rohelised metsad ajavad kadedusest roheliseks, kus meri on püha – elu ja heaolu allikas, kus maitsed on ehtsad, kus ajal on teistsugune moodsus. Jah, see on ütlemata eriline!

Meie töö ongi „hõigata“ oma tegevusega nii lähemale kui kaugemale: tulge saartele! Järjepidevalt anname võimalikule külastajale teada: see on üks öite kena mõte. Alati. Üks selline „hõikamine“ tööriist on juba kolm aastat olnud Mo Saaremaa ajakiri. Nii inspireeriva, kvaliteetse reisijakirja kohta on kuidagi võõras öelda tööriist, aga just seda ta meie töös on. Võimalus tutvustada põhjatuud põhjuseid, et siia tulla ning avada lõpmata põhjuseid, miks jääda.

Nüüd on järg neljanda käes. Sel korral natuke teisiti. Ikka inspireeriv, kvaliteetne reisi-/elustilijakiri, ent kaante vahele on pühitud nii Saare kui ka Hiiu maakonna idüll. Saaremaa, Muhu, Ruhnu, Hiiu- ja Vilsandi ja Abruka lood, näod ja teod said koondatud pealkirja alla Mo Saared.

Aga miks kujundasime Mo Saaremaa ümber piirkonna ajakirjaks? Vahel oleme kohanud mõtet ehk isegi pisukest hirmu, et uue ajakirja kontseptsiooniga vähendame Saaremaad. Eil! Meie soov on just vastupidine. Jõuda kaugemale, saavutada laiem mõju ning tuua suuremat väärtust piirkonnale. Usun, et koostöös on võimalik jõuda kohtadesse, kuhu varem pole jõudnud. Selleks tuleb ka teha, mida varem pole teinud. Võib-olla on see naiivne, kuid usun seda siiralt.

Saare ja Hiiu maakond on koduturul mõlemad eraldiseisvalt tugevad brändid, mida kinnitavad ka siseturu külastajaruudud. Ent üksikute turundustegevustega välisruul ei saavuta me tingimata piisavat tähelepanu, mida väärime. Konkurentsieeliselt aitab säilitada turismipoliitika suund. Kahe maakonna visioon on arendada piirkonnast rohesaarte oas, kus fookuses on saareline eksootika, hoitud elukeskkond, ajatud traditsioonid ja ehedad inimesed, kellel tahe ja oskus elada kooskõlas loodusega.

Jätuskultuur mõtteviis on tulevik. Reisisihiks valitakse üha enam sihtkohti, millel on tugevad kestlikkuse põhimõtted ning võimalikult lai keskkonnanõuhoide (turismi)toodete valik. „Aeglast“ turismi väärtustava külalise jaoks on elementaarne, et puhkuse ajal nauditav elamus on kvaliteetne ja kohalike ressursside – nii loodust kui ka inimest – säästvad.

Meine soov on kõnetada teadlikku külastajat, kes viib piirkonnas kauem, väärtustab kohaliku looduskeskkonda, huvitub saarte isikupärasest ja on valmis eheduse ning kvaliteetse toote-teenuse eest rohkem maksma. Sellise külastaja tähelepanu saavutamiseks on maakondade omavalitselise koostöös reisijakirja väljaandmine esimene suurem samm.

Hea elukeskkond ei ole iseenesest mõistetav, näiline isoleeritus ei kingi võimalust distantseeruda väljastkõrvalt, millega kaastul silmitsi seisab – jätkusuutlikkus. Väikeste sammudega kestliku eluviisi poole saame kõik anda panuse, et meie saarset seeläbi rohesaared. Saared, kus hoolitsedes isenda eest, hoiad ümbristevat ja säästvat keskkonda. Alus sellele on pandud juba 1990. aastast, mil Lääne-Eesti saared võeti ühine UNESCO biosfäärilise programmi „Inimene ja biosfäär“ võrgustikku. Lisaks hoiavad mõlemad maakonnad rahvusvahelise rohelise sihtkoha tunnustust, Green Destinationi hõbemärgist. Meie saartele on inimesed oodatud just sellisena, nagu nad on. Samast vaimust kantud on meil ka oluline reegel – saared tuleb jätta alles sellisena, nagu need olid enne tulekut.

Meine kõigil saartel on oma kindel nägu ja lugu, ajas kujunenud tavad-kombed, maitsed ja mõtted ning olemise viisid. Ent siiski ühine läbiv niit. Ehk peitub see ühisenimetaja „saare inimesed“ all.

Külastajauring järgi on kolm peamist põhjust meie saari külastada loodus, rahu ja vaikus ning kohaliku elaniku. Ilusa looduse ning rahu ja vaikusuga saavad keldida teisedki. Ent kohalikud, kellel muhe ole, suhtumine – kui kuidagi ei saa, siis kuidagi ikka saab – on ainult meil. Meie inimeste olemus, keel-meel ja tegevus pakub külastajale paremat mõistmist sihtkohast. Üha rohkem külastajaid ei identifitseeri end turistina, vaid nad otsivad seda kuulmist ning päris tunnet, tõelist ja ehedat, mis teeb valitud sihtkoha ainulaadseks. Seega peab külastajale pakutav elamus tekitama neis n-ö ajutise kohaliku kogemuse. Olgu reis nii lühike kui tahes. Või olgu küllaline kui kaugelt tahes.

Neist mõtetest oleme lähtunud ka ajakirja loomisel ja nii tutvudki juba ajakirja kaantel kahe kohaliku. Peakangelasteks kohalike kõrval on kaantel Läänemeri ja merisigüüsi aasta kala. Saare inimestena on meile meri ääretult tähtis ning nii lähed meile eriti korda Läänemere tervis ja kalade mitmekesisus. Just sellepärast teeme kaantel ka pisikesse kumarduse Briti heategevusorganisatsiooni Fishlove'i kampaniale, kus mitmed kuulsused poseerisid kaladega, et pöörata tähelepanu üleüldisele ohtudele.

Soovime, et Mo Saared oleks teenäitaja ja inspiratsioon. Oma eksemplari saad haarata Kuressaare raekojast turismifokeskusest.

Haridusliku erivajadusega õpilaste toetamiseks soetati tarvilikke õppevahendeid

Üha enam ja teadlikumalt räägitakse kaasava hariduse põhimõtetele tuginedes haridusliku erivajadusega (HEV) õpilastest, kes käivad koos teiste omaaegsete elukohajärgses tavakoolis, kus neile pakutakse kohandatud õpet ja vajalikku tuge.

Seoses Euroopa regionaalarengu fondi taotlusvooriga avanes Saaremaa valla üldhariduskoolidel võimalus soetada HEV-õpilaste vahendeid, mille abil hõlbustada ning mitmekesistada õppetööd, aidata kaasa nende püsivuse, tähelepanu ja keskendumisvõime parendamisele ning võimaldada õppimist füüsilise aktiivsuse arendamise kaudu.

Lisaks õppevahenditele kohandati ka ruume

Koolide vajaduste väljaselgitamisele ning olulisematele kitsaskohtadele lahenduste leidmiseks olid kaasatud valdkonna eksperdid Saaremaa toetava hariduse keskuselt. Samuti leiti koostöös koolide esindajate ja tugispetsialistide ning valdkonna ekspertidega iga haridusastute vajadustest lähtuvalt parim võimalik lahendus ruumiprogrammi ja olemasolevaid ressurse arvestades.

Projektis osalenud koolides (Aste põhikool, Kuressaare Nooruse kool, Kärla põhikool, Mustjala lasteaed-põhikool, Orissaare gümnaasium ning Kuressaare Hariduse kool) õpib ligikaudu 58% valla haridusliku erivajadusega õpilastest, kokku 456 last. Neist tavapärasest suuremat tuge vajab 171 last.

Tegevuste tulemusena parandati koolide füüsilist keskkonda nii, et hariduslike erivajadustega õpilasi oleks paremini võimalik toetada, pakudes neile individuaalsemat lähenemist ning võimaldades õpetamist väiksemates gruppides.

Spetsiaalsete õppe- ja sisustustehnikate ning HEV-õpilaste jaoks kohandatud ruumide toel vähenevad HEV-õpilaste õpiraskused ja mahajäämused ning probleemid koolikohustuste täitmisel, paraneb õpi-

Kuressaare Nooruse kooli 2. klassi väikerühma klassiruum, kus on legolaad, kott-tool, raskuspadi, mürasummutavad kõrvaklapid ja emotsioonidega vaip. FOTO: Gert Lutter

laste keskendumisvõime ning käelised ja sotsiaalsed oskused. Samuti on loodud võimalused lõõgastumiseks ja rahunemiseks.

Koolid kinnitavad abivahendite tõhusust

Kärla põhikooli direktori Sirje Ellermaa sõnul on kõige suurem kasu algklasside koridori poolitavast vaheseinast, mis võimaldab tundide ajal kasutada ruumi individuaaltoetaks ning vahetundides ja pikapäevavõimla eraldada vaiksemad ja larmakamad tegevused.

Aktiivsemad lapsed saavad oma energiat rakendada poolitatud koridori liikumismängude poolest ehk „larmakamas“ otsas ning ronimisealsete rünnakute. Samal ajal vaikust ja rahunemist vajavatel lastel on võimalik mängida lauamänge ja joonistada „vaiksemas“ koridori poolest.

Mustjala lasteaed-põhikooli direktor Kristiina Paunel tõstis esile, et füüsilist aktiivsust soodustavad õppevahendid aitavad vähendada hüperaktiivsust, parandada keskendumisvõimet ja üldist heaolu.

Vahetundides mängimine on teataval määral aidanud käitumisprobleemidega õpilastel oma emotsioone ja käitumist reguleerida, nad oskavad paremini suhelda ja teha koostööd teiste õpilastega. Samuti on see arendanud sotsiaalseid oskusi, nagu suhtumine, kuulamine, empaatia ja teistega arvestamine. Samas väheneb ka stress ja ärevus. Vahetunni ajal mängimine aitab füüsilist energiat välja elada ja tunni ajal paremini keskenduda.

Kuressaare Nooruse kooli HEV-koordinaatori Maarja Vahteri sõnul kohandati HEV-väikelahenduste projekti raames õpiruumi ja -keskkonda mööbli abil, nagu moodulitest nurgaistmed, istekotid ja kott-toolid, mis võimaldavad luua puhkeruumi ning vahelduvat õpikeskkonda. Soetatud vahenditest leivad suurt kasutust legolaad väikerühmade ning liivakeskkond eripedagoogi ruumis.

Sotsiaalpedagoogile on tema töös Toimekate rühmaga abiks emotsioonidega vaip. Soetati ka väikevahendeid, mis aitavad HEV-õpilastel toime tulla oma emotsioonidega ning leida koo-

likeskkonnas rahu ja tasakaalu. Nii kasutatavad määratundlikud õpilased meelsasti mürasummutavaid kõrvaklappe, rahunemist ja rahulikku õppetööd soodustavad põlvedele asetatavad raskuspadjad. Vähemotulised pole ka tehnilised abivahendid, mis toovad õppetöösse vaheldusrikkust ning aitavad õppetöö korraldamise ja läbiviimise kvaliteeti tõsta.

Ka Aste põhikooli direktor Ulvi Valge kinnitab, et projekti toel välja ehitatud ning HEV-õpilaste arendamiseks sobivate õppevahenditega sisustatud loovklass, mida saab vajadusel ümber kohandada kaheks väiksemaks klassiruumiks, loob head tingimused õpetundide mitmekesistamiseks, aktiivõppe toetamiseks ning tähelepanu ja keskendumisvõime arendamiseks.

Euroopa regionaalarengu fondi toel realiseeritud projekti „Väikelahendused HEV-õpilaste integreerimiseks Saaremaa vallas“ kogumaksumus oli 217 255,15 eurot, millest toetus moodustas 175 032,13 eurot.

Kristel Oinberg-Kelder
arenduse peaspetsialist

Rimi toetab tervisliku tootimise edendamist Saaremaal 10 000 euroga

Rimi Eesti katsesab tänavu esimest korda kaasava eelarve projekti, et edendada tervislikku tootimist ja jätkusuutlikku tarbimist. Ettevõtte toetab kohalike kogukondade ideede elluviimist kokku 30 000 euroga, mis läheb võrdse jagamisele Võru ja Saaremaa valla ning Pärnu linna vahel. Ideid, kuidas tervislikku tootimist ja kestlikku tarbimist edendada, saab esitada 3. maini.

Rimi vastutustundlikku ettevõtluse valla ning Pärnu linna ette võttes kaasa eelarve suurepärase viisi, kuidas kaasata kohaliku kogukonda tegelema olulistele teemadele. „Tahame toetada rohujuuresandide ideid, mis muudu ei pruugi realiseeruda. Lisaks soovime, et just kohalikud inimesed teeksid lõpliku valiku, millise projekti toeta-

mist nad soovivad. Usume, et nii saavad projektid algusest peale vajaliku tähelepanu, et õnnestuda,“ sõnas Bats. „Erinevad uuringud kinnitavad, et kuni kolmandik Eesti lastest on ülekaalulised, mis tekitab muret. Seepärast suuname tähelepanu peamiselt tervislikule tootimisele. Väga ootame osalema lastega tegelevaid asutusi, mõistagi aga ka kõiki teisi, kellele on loomulikul mõtteid, kuidas nõuda võimalikult suurt hulka inimesi teadlikumalt tootuma,“ selgitas Bats. Ta lisas, et Rimi alustab kolmest maakonnast, kuid ei välistata järgmistel aastatel projekti laiendamist üle-eesti tasemel.

Saaremaa vallavanem Mikko Tuisk sõnas, et see on igati tervitatav ja väga head eeskuju näitav

algatus Rimi poolt. „Tervislik tootimine ei ole enam iseenesest mõistetav tegevus, vaid vajab üha rohkem meie kõigi tähelepanu ja teadlikku suunamist. Elutempo ja vähene teadlikkus on viinud tootimisharjumused tihti liiga skaala teise äärmusesse, mil haaratatakse nennult burger või poolfabrikaat lihtsalt sellepärast, et nii saab kiirelt ja mugavalt süüa. Nii aga kannatab inimeste tervis ja ka keskkond,“ rääkis Tuisk ning lisas: „Seega on heameel näha, et projekti on kaasatud mõlemad valdkonnad, nii tootimine kui ka jätkusuutlik tarbimine. Loodan, et saarlased tulevad välja lennukate ideedega, mis aitavad meie kogukonda.“

Oma idee saavad esitada kõik juriidilised isikud, sh

mittetulundusühingud, õppeasutused, lasteaiaid, noortekeskused jt. Idee eelarve võib olla 5000 või 10 000 eurot ja see tuleb saata digialkirjastatult aadressile vald@saaremaaavald.ee.

Konkursile esitatud ideid hindab komisjon, kuhu kuuluvad nii Saaremaa valla kui ka Rimi esindajad ning tootimise nõustajad. Paremad ideed lähevad mail keskel rahvahäälletusele. Lõpphääletusel Volise keskkonnas saavad osaleda kõik vähemalt 16aastased Saaremaa valla inimesed kuni 5. juuni südaööni, võitja(d) selgub 6. juunil.

Vaata lisaks: www.rimi.ee/rimi-kaasav-eelarve.

Lauren Sird
arenduse peaspetsialist
rahvatervise valdkonnas